

[Απόψεις](#) >

Πολιτικό κεφάλαιο και μεταρρυθμίσεις

Απόλυτη προτεραιότητα για την προσέλκυση επενδύσεων και την εξωστρέφεια είναι η μείωση των εισφορών και της προοδευτικότητας της φορολογικής κλίμακας που καθιστούν ασύμφορη την προσέλκυση στελεχών υψηλής εξειδίκευσης σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας με εξαγωγικό προσανατολισμό

7 Ιουλίου 2020, Tanea.gr

[Μιράντα Ξαφά](#)

Η κυβέρνηση Μητσοτάκη εξελέγη με την εντολή να εφαρμόσει τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για να γίνει η Ελλάδα χώρα ευημερούσα και αξιόχρηη. Η ενίσχυση της ανάκαμψης και η μετάβαση σε ένα εξωστρεφές παραγωγικό μοντέλο απαιτεί βαθιές τομές που θα καταστήσουν την Ελλάδα πόλο έλξης ξένων επενδύσεων και θα απελευθερώσουν πολύτιμους πόρους που σήμερα λιμνάζουν. Η κυβέρνηση έχει αποδείξει ότι είναι ικανή να διαχειριστεί με επιτυχία σύνθετα προβλήματα, όπως η πανδημία του κορωνοϊού και η προστασία των συνόρων. Έχει επίσης καταφέρει να ανατρέψει τις ισοπεδωτικές αλλαγές που εισήγαγε ο ΣΥΡΙΖΑ στην παιδεία, και να κάνει βήματα προς τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας. Με εξαίρεση την παιδεία όμως, η κυβέρνηση δεν έχει συγκρουστεί με τα συμφέροντα που υπονομεύουν τις μεταρρυθμίσεις.

Τρεις είναι οι μεγάλες προκλήσεις στην οικονομία:

(1) Χαμηλή κατάταξη στους δείκτες ανταγωνιστικότητας, μεγάλο επενδυτικό κενό, και τα προβλήματα που μας κληροδότησε η κρίση: υψηλό δημόσιο χρέος και κόκκινα δάνεια στις τράπεζες.

Το 2014 η Ελλάδα αναβαθμίστηκε κατά 17 θέσεις στον δείκτη Doing Business της Παγκόσμιας Τράπεζας χάρη στην απλοποίηση της αδειοδότησης επιχειρήσεων. Εκτοτε η χώρα υποβαθμίζεται σταθερά και έχει πλέον επιστρέψει στην προ 2014 κατάταξη (79η μεταξύ 190 χωρών). Η Ελλάδα είναι πάτος σε δύο τομείς: στην επίλυση επιχειρηματικών διαφορών (146η) και στην καταγραφή και προστασία ακίνητης περιουσίας (156η). Ως προς το πρώτο, η κυβέρνηση ορθώς προωθεί την ίδρυση τμημάτων εκδίκασης υποθέσεων που αφορούν επενδύσεις με διαδικασίες «fast track», και την αξιολόγηση των δικαστών αντί της προαγωγής τους βάσει επετηρίδας. Στο δεύτερο, προωθεί την ολοκλήρωση του Κτηματολογίου, δασικών χαρτών, και χωροταξικού σχεδίου. Πρέπει όμως να τερματιστεί και η ασυδοσία του Δημοσίου όσον αφορά απαλλοτριώσεις που δεν έχουν συντελεστεί, πρόβλημα για το οποίο έχει επανειλημμένως καταδικαστεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

(2) Στη διάρκεια των Μνημονίων, οι επενδύσεις υπολείπονταν των αποσβέσεων κατά περίπου €12 δισ. τον χρόνο, με αποτέλεσμα να απαιτούνται σήμερα επενδύσεις ύψους €100 δισ. απλώς για να αποκατασταθεί ο κεφαλαιουχικός εξοπλισμός στα προ κρίσης επίπεδα. Η Ελλάδα δεν διαθέτει τις αποταμιεύσεις που απαιτούνται για να χρηματοδοτήσει επενδύσεις σε αυτή την κλίμακα, ούτε έχει δημοσιονομικά περιθώρια για δανεισμό, επομένως η προσέλκυση ξένων επενδύσεων είναι απαραίτητη. Τα κεφάλαια που μπορεί να αντλήσει από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης για δημόσιες επενδύσεις είναι πολύτιμο συμπλήρωμα, αλλά δεν αποτελούν υποκατάστατο των ιδιωτικών επενδύσεων.

(3) Η κρίση μας κληροδότησε χρέος ύψους €335 δισ. (179% του ΑΕΠ) το 2019, που προβλέπεται να εκτιναχθεί στο 200% του ΑΕΠ φέτος. Το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους είναι μεν χαμηλό, αλλά θα αυξηθεί σημαντικά από το 2032, όταν αρχίζει η αποπληρωμή τοκοχρεολυσίων πάνω στα δάνεια EFSF που χρηματοδότησαν το δεύτερο πρόγραμμα σταθεροποίησης. Αν δεν καταφέρουμε να μειώσουμε σημαντικά τον λόγο χρέους/ΑΕΠ μέχρι τότε, θα αναγκαστούμε να ζητήσουμε από τους ευρωπαίους εταίρους τρίτη ελάφρυνση χρέους.

Στα χρόνια της κρίσης τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (ΜΕΑ) στις τράπεζες αυξήθηκαν στα €69 δισ. (41% του συνόλου) το 2019. Η κυβέρνηση πέρασε νόμο για πιλοποιήσεις κόκκινων δανείων μέσω του σχεδίου «Ηρακλής», αλλά το ενδιαφέρον επενδυτών και τραπεζών είναι μειωμένο λόγω των επιπτώσεων της πανδημίας. Αναβλήθηκε επίσης η νομοθέτηση του νέου πτωχευτικού κώδικα που θα προβλέπει τη ρευστοποίηση όλων των εξασφαλίσεων, με άρση της προστασίας της πρώτης κατοικίας. Ευτυχώς το Eurogroup δήλωσε την αποφασιστικότητά του να μην επιτρέψει, ακόμη και στις ειδικές συνθήκες της πανδημίας, περαιτέρω παράταση του προστατευτικού πλαισίου για την πρώτη κατοικία πέρα από το τέλος Ιουλίου, θέτοντας τέρμα στην εκμετάλλευση του νόμου Κατσέλη από στρατηγικούς κακοπληρωτές.

Απόλυτη προτεραιότητα για την προσέλκυση επενδύσεων και την εξωστρέφεια είναι η μείωση των εισφορών και της προοδευτικότητας της φορολογικής κλίμακας που καθιστούν ασύμφορη την προσέλκυση στελεχών υψηλής εξειδίκευσης σε κλάδους υψηλής προστιθέμενης αξίας με εξαγωγικό προσανατολισμό. Μειώνοντας τον κατώτατο συντελεστή φόρου εισοδήματος από 22% σε 9%, και τον ανώτατο κατά

μόλις 1 μονάδα στο 44%, και διατηρώντας την πρόσθετη επιβάρυνση του φόρου αλληλεγγύης (μέχρι 10%), η κυβέρνηση αύξησε την προοδευτικότητα του συστήματος αντί να τη μειώσει. Αναγνωρίζει την ανάγκη μείωσης των εισφορών κατά 5 μονάδες, χωρίς να ξεκαθαρίζει πού θα βρει τον δημοσιονομικό χώρο για να το κάνει. Θα πρέπει τουλάχιστον να επανεξετάσει τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης με τη μείωση του αφορολογήτου, που σήμερα εξαιρεί το 52% των φορολογουμένων από τον φόρο εισοδήματος. Στις περισσότερες χώρες της ΕΕ το ποσοστό αυτό δεν ξεπερνά το 10%.

Από την πλευρά των δαπανών, θα πρέπει να τερματιστεί η χρηματοδότηση επιχειρήσεων zombie του Δημοσίου. Το ΔΝΤ επισημαίνει ότι ξοδέψαμε €18 δισ. την επταετία 2012-18 για να καλύψουμε τις ζημιές των κρατικών επιχειρήσεων που δεν έχουν ελπίδα επιστροφής στην κερδοφορία με τα σημερινά δεδομένα (ΔΕΗ, ΛΑΡΚΟ, ΕΛΤΑ, ΕΑΒ, ΕΛΒΟ, ΟΑΣΑ, αμυντικές βιομηχανίες). Η εξάλειψη αυτού του κόστους προϋποθέτει εκ βάθρων αναδιάρθρωση με μείωση προσωπικού. Οι χειρισμοί της κυβέρνησης στο θέμα της χρεοκοπημένης ΛΑΡΚΟ δίνουν την εντύπωση ότι προσπαθεί να αναβάλει το αναπόφευκτο. Με νέα προσφυγή κατά της Ελλάδος προς το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (ΔΕΕ), η Επιτροπή απαιτεί την επιβολή υπέρογκων αποζημιώσεων για την καθυστέρηση στην εκτέλεση της απόφασης του ΔΕΕ (9/11/2017) για ιδιωτικοποίηση ή άμεσο κλείσιμο της ΛΑΡΚΟ.

Άλλες μεταρρυθμίσεις για να εξορθολογιστούν οι δημόσιες δαπάνες περιλαμβάνουν: μετάβαση σε ασφαλιστικό τριών πυλώνων, αξιολόγηση στο Δημόσιο και στα νοσοκομεία, και μεταβίβαση της είσπραξης του ΕΝΦΙΑ στους δήμους με ταυτόχρονη κατάργηση των επιχορηγήσεων από τον προϋπολογισμό. Η κυβέρνηση θα πρέπει να εξετάσει αν τα κονδύλια ύψους €32 δισ. που μπορεί να αντλήσει η Ελλάδα από το προτεινόμενο πακέτο €750 δισ. της ΕΕ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να καλύψει το κόστος μετάβασης σε ασφαλιστικό τριών πυλώνων. Τώρα είναι η στιγμή να χρησιμοποιήσει η κυβέρνηση το πολιτικό κεφάλαιο που κέρδισε με την επιτυχημένη διαχείριση της πανδημίας για να αντιμετωπίσει παθογένειες δεκαετιών. Οι μεταρρυθμίσεις παίρνουν χρόνο για να αποδώσουν. Όσο πιο γρήγορα γίνουν τόσο περισσότερο θα κερδίσει εκλογικά η κυβέρνηση. Η κοινή γνώμη είναι έτοιμη, μόνο μικρές μειοψηφίες «βολεμένων» εργαζομένων, συνδικαλιστών και προμηθευτών αντιδρούν.

Η Μιράντα Ξαφά είναι senior scholar στο Centre for International Governance Innovation και μέλος του επιστημονικού συμβουλίου του Κέντρου Φιλελεύθερων Μελετών.